

Za profesorom Jozefom Beňom

Miroslav Lysý

This is an Open Access article distributed under the terms of the Creative Commons Attribution License

(<http://creativecommons.org/licenses/by/4.0/>)

Author

Prof. Mgr. Miroslav Lysý, PhD.
Comenius University in Bratislava,
Faculty of Law
miroslav.lysy@flaw.uniba.sk

DOI:

<https://doi.org/10.46282/hti.2025.17.1.1066>

Profesora Jozefa Beňu som spoznal niekedy ku koncu roka 2006. Predstavil som sa mu v jeho kancelárii na čísle 308 a on ma na oplátku previedol katedrovými priestormi na štvrtom poschodí v starej budove. Hoci som na štvrtom poschodí v starej budove Univerzity Komenského na Šafárikovom námestí strávil dovtedy viac než osem rokov štúdia histórie na filozofickej fakulte, nikdy som predtým nebol v priestoroch oddelených múrom vyhradenom pre katedru právnych dejín. Blízkosť i ohraničenosť akoby symbolizovali vzťahy medzi oboma odbormi.

A tak som mal možnosť spoznať profesora Beňu ako môjho prvého priameho nadriadeného v zamestnaní. Čo si budeme hovoriť: na katedre i mimo nej dodnes spomíname na jeho zasadnutia katedier i jeho láskavý, občas niekedy drsný (a

zásadne nepublikovateľný) humor. V nejakom zmysle sa mi prvé zasadnutie katedry páčilo; zasadacia miestnosť na čísle 309 bola plná, rokovanie bolo dynamické a Jozef Beňa po členoch katedry chcel konkrétne výsledky a termíny.

Nejakým záhadným spôsobom som sa potom po niekoľkých rokoch dostal k postu tajomníka katedry, čo znamenalo pribudnutie niektorých povinností. Okrem iného som sa musel učiť písať zápisnice zo zasadnutí katedry a striechnúť na to, kedy mi ich Jozef Beňa pošle naspäť plné rôznych opráv a doplnení. Už vtedy mi bolo jasné, že v úradnej rutine je ďaleko dôslednejší ako ja.

Veľkou výzvou sa pre mňa stala skutočnosť, že som sa stal jeho nástupcom na poste vedúceho katedry. Vôbec som po tejto úlohe netúžil, ale s ohľadom na množstvo zmien, ktorými si fakulta prechádzala i s ohľadom na reorganizáciu katedier v roku 2015 som sa nakoniec prihlásil do výberového konania. Tým som sa okrem iného stal jeho priamym nadriadeným. Posledné roky na katedre boli pre neho neľahké, snažili sme sa mu však jeho odchádzanie uľahčiť aspoň „festšriftom“, ktorý nemal byť iba zbierkou vypublikovaných, vzájomne nesúvisiacich prác, ale aj uznaním a vďakou za jeho prínos pre nás.

S profesorom som sa v odbornej sfére príliš nestretal; ja som sa viac zaujímal o staršie dejiny, kým jeho to tiahlo k 20. storočiu, predovšetkým k dejinám ústavného práva, medzinárodného práva, či trestného práva. Dodnes si spomínam na jeho prednášky, na ktoré sme vtedy chodili viacerí z katedry, aby sme sa zorientovali v rámci reformy predmetov z právnych dejín Slovenska. Pre mňa bolo obzvlášť náročné túto

matériu uchopiť, ale pri prvých rokoch na katedre mi veľmi pomohla jeho kniha Vývoj slovenského právneho poriadku. Musím povedať, že dodnes sú mi mnohé jeho interpretácie a riešenia zaujímavou pomôckou pre výučbu dejín práva. Podobných prác a štúdií má viac a hoc aj sa s jeho vedeckými názormi nemusel vždy človek stotožniť, ignorovať ich nemohol. Za všetky spomeňme aj jeho argumentačne silné príspevky k otázkam medzinárodnoprávnej kontinuity a vzťahu Rakúsko-Uhorska (a jeho subjektov) k Československu a ďalším nástupníckym štátom.

Pri spomínaní na profesora si ho budem asi navždy pamätať, ako sedával na sekretariáte katedry na stoličke, paličku mal opretú vedľa seba a rozprával sa so sekretárkou o obsahu seriálov z minulého dňa; sledoval tri naraz a medzi nimi prepínal. Podobne veselý býval pri rôznych neformálnych stretnutiach. Prvé predvianočné stretnutie som zažil v roku 2006 a konalo sa na Obchodnej ulici, po niekoľkých rokoch sa tieto predvianočné večierky rutinne konávali už na fakulte (iniciatívy sa chopila naša vtedy nová doktorandka Zuzka Illýová). S pohárom vína a s dobrým jedlom profesor rád spomínal na časy minulé. Dnes nám nezostáva, než spomínať na neho. Profesor Jozef Beňa nás opustil 6. mája 2025.

Česť jeho pamiatke!